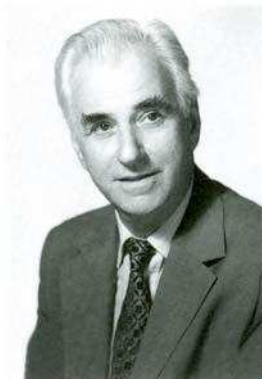

IN MEMORIAM

Akademik Ivo Perišin

Akademik Ivo Perišin rođen je 4. srpnja 1925.g. u Kaštel Kambelovcu gdje je završio svoje temeljno obrazovanje. Kao mladića rat ga je zatekao u rodnom kraju gdje se kao 16-godišnjak priključio NOR-u u kojem je i ranjen. Nakon teških ratnih godina započeo je studij na našem fakultetu gdje je diplomirao, a na Ekonomskom fakultetu u Beogradu doktorirao. Od 1956.g. redoviti je profesor na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu, a pri tome je obavljao i dužnost dekana Visoke privredne škole u Zagrebu i to od 1956-1962. godine.

Ivo Perišin je bio profesor, znanstvenik, državnik i običan ali veliki čovjek. On je bio poseban u svemu: svoj, svojeglav, prkosan, pravičan, uporan, humorističan, širok, uvijek od pomoći. Prkosan i ponosan sa velikima i moćnima, a emotivan i ranjiv sa običnim ljudima.

Već od 1963. g. započinje njegova snažna uzlazna karijera kada je izabran za generalnog direktora u Narodnoj banci Jugoslavije – centrali za Hrvatsku, gdje je radio do 1965.g. Nakon toga dr. Perišin postaje predsjednik grada i općine Split od 1965-1967.g. pri čemu je 1965. g. u isto vrijeme obavljao dužnost državnog podsekretara za financije u Ministarstvu financija Jugoslavije. Nakon toga, od 1967-69. g. dr. Perišin postaje potpredsjednik Izvršnog vijeća Sabora SR Hrvatske. Od 1969-72. g. obnaša dužnost guvernera Narodne banke Jugoslavije. U isto vrijeme dr. Perišin je bio član Vijeća guvernera MMF-a i Banke za međunarodna poravnanja u Baselu (BIS). Potom postaje predsjednik Izvršnog vijeća Sabora SR Hrvatske gdje ostaje do 1974. g. Predsjednik Sabora postaje 1974. g. i ovu funkciju obnaša do 1978. g. Potom odlazi na funkciju predsjednika Saveznog savjeta za privredni razvoj i ekonomsku politiku gdje obnaša dužnost od 1978-86. g. Nakon osamostaljenja Republike Hrvatske prof.dr.sc. Ivo Perišin 1993. g. pokreće poslijediplomski studij "Suvremeno financiranje, financijsko tržište i bankarstvo" gdje kao voditelj aktivno sudjeluje u izvođenju nastave sve do 1998. g.

Prof.dr.sc. Ivo Perišin bio je redoviti član HAZU i profesor emeritus Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Bio je jedan od onih profesora koji je uvijek redovito održavao nastavu studentima, usprkos drugim važnim obvezama i funkcijama. Po tome je posebno ostao zapamćen kod svojih studenata koje je posebno cijenio i zbog toga je kod njega i bila izražena odgovornost prema nastavnim obvezama.

Perišin nije volio gužvu, nervozu u društvu niti isprazne govore. Za takve je govorio da ne znaju što se sije a što sadi. Nervirao ga je birokratski pristup u nastupima važnih ljudi. Uvijek je sam tražio konkretna rješenja i volio je ljude s običnim ali bistrim pristupom problemu. Volio je tu čistu inteligenciju i jasan put rješavanja problema ili dileme. To je ponio iz svoga rodnog kraja gdje se teško živjelo i gdje se svakodnevno vodila borba za život. Naravno, to je imalo svoju cijenu. Nerijetko je navlačio na sebe upravo suprotne karaktere koji nisu mogli podnijeti njegov specifičan, novi ili politički ili znanstveni govor u kojem su dominirali argumenti, stručnost i praktična svrhovitost.

Umjesto otvorenih sukoba sa neistomišljenicima radije je posezao za sarkazmom u dijalogu s njima uvodeći likove i junake iz basni, bajki, grčke mitologije ili narodnih pripo-

vijetki. No, tako je mogao komunicirati netko tko je izuzetno obrazovan pokazujući svoju intelektualnu nadmoćnost. Akademik Perišin je uvijek želio biti i bio je poseban. To mu ljudi nisu zamjerali jer su shvaćali i prihvaćali njegov stil i pristup znajući da iza toga stoji veliko znanje, marljiv rad, životno iskustvo i ljudskost.

Profesor Perišin je jedan od najpoznatijih profesora i dekana na Ekonomskom fakultetu i u velikoj mjeri pridonio njegovom razvoju i afirmaciji. Možemo slobodno reći da je Perišin bio jedan od najvećih ekonomista koje je Hrvatska imala. Bio je veoma plodan autor pa je tijekom svoga života objavio 29 knjiga i oko 160 znanstvenih i stručnih radova. Profesor Perišin je bio neponovljiv i u svojim predavanjima studentima. Ostat će zapamćeno da su njegova predavanja dolazili slušati i studenti sa drugih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Mladi ljudi su mu jačali motivaciju, razumijevali i upijali tu njegovu lakoću govora o nečemu teško razumljivom, a u isto vrijeme protkano optimizmom i jednostavnošću pristupa. Tko se još ne sjeća njegovih novinskih intervjua, a posebno izravnih nastupa na televiziji kada je fenomene poput inflacije ili tečajne politike objašnjavao na način koji su obični ljudi sutradan znali prepričati svojim prijateljima i susjedima fascinirani jednostavnošću i otopljivošću njegovog govora i primjera koje je navodio.

Ostavio je neizbrisiv trag na razvoj Katedre za financije Ekonomskog fakulteta jačajući samopouzdanje asistentima i mladim docentima i otvarajući im pri tome nove spoznaje i šireći njihove znanstvene i životne vidike. Njegov udžbenik iz "Monetarne politike" i danas je nezaobilazan ne samo u Hrvatskoj već i u široj regiji.

Bio je znanstvenik koji je znao predviđati buduća kretanja na domaćoj i svjetskoj financijskoj sceni. U svojim najvažnijim djelima - knjigama "Svjetski financijski vrtlog" (1986.) i "Hrvatska u svjetskom vrtlogu" (2006) predvidio je današnju financijsku krizu i naveo čitav niz mjera koje Hrvatska treba poduzeti da se iz toga vrtloga izvuče.

Knjiga "Svjetski financijski vrtlog" objavljena je 1986.g. u vrijeme socijalizma kada se kod nas nije znalo što su to dionice ili kako funkcionira burza. Dakle, u to vrijeme Perišin je u svojoj knjizi analizirao najsloženije fenomene svjetskih financija, njihovu povezanost i isprepletenost što je sve nalikovalo "džungli" svjetskih financijskih odnosa. Ta knjiga je bila nezaobilazna u vrijeme stvaranja nove Hrvatske i razvoja hrvatskog financijskog sustava i tržišta. Brilljantan opis modaliteta suvremenog financiranja, investicijsko-dezinvesticijskog mehanizma i nemira financijskog tržišta kao i monetarnog mehanizma navode nas na zaključak da je riječ o izuzetnom poznavatelju svijeta financija i vrhunskom znanstveniku.

Ivo Perišin je bio vrlo osebujna ličnost, posebnog karaktera i energije. Neumoran je bio u pokušajima da rasvjetljava različite probleme funkcioniranja gospodarstva kako u vrijeme socijalizma tako i u ovo naše vrijeme jednog prilično divljeg kapitalizma. Bio je jedan od rjeđih znanstvenika koji su u vrijeme socijalizma redovito pratili svjetska gospodarska kretanja kojima je on bio opsjednut i na temelju kojih je kroz svoju vizuru predviđao utjecaje i na naše gospodarstvo. Ostat će posebno zapamćen po svojoj knjizi "Svjetski financijski vrtlog" objavljenoj 1986.g. Fascinantno je bilo njegovo poznavanje problematike svjetskih monetarnih i financijskih kretanja i međuodnosa u vrijeme kada smo tek počeli proučavati što su to dionice, kako funkcioniraju burze itd. U toj silno zamršenoj panorami svjetskih ekonomsko- financijskih odnosa Perišin se jako dobro snalazio i predviđao buduće događaje, pa bismo mogli reći da je njegov "Svjetski financijski vrtlog" u ovim mjesecima postao svjetski financijski potres. Upozoravao je na sve veću odvojenost realne od financijske ekonomije i na opasnu pojavu, kako bi on rekao "financijarizacije svjetske ekonomije". Hrvatsko gospodarstvo je promatrao kao iverak na valovima nemirnog svjets-

kog gospodarskog oceana i uvijek pokušavao pronalaziti put kako se izvući iz nepoželjnih vrtloga, svjetskih gospodarskih i političkih prilika koje nam nisu odgovarale i pokrenuti snažan gospodarski uzlet.

Iz tih međunarodnih tokova i promjena Perišin je znao rasvijetliti i našu poziciju, često puta rezigniran zbog neshvaćanja i neodlučnosti primjene potrebnih modela i poteza u ekonomskoj politici. Posebno je bio nezadovoljan modelom pretvorbe, odnosno privatizacije, prije svega banaka, i to je jasno označio najvećim promašajem u samostalnoj Hrvatskoj. Ovo današnje stanje oslikao je usporedbom da "smo nalik prestrašenoj ptici koja udara o prozorsko staklo".

Ostat će zapamćen kao vrsni predavač, hrabar čovjek koji se sučeljavao sa svim problemima, strpljiv i marljiv istraživač koji je uvijek morao doći do srži onoga što je istraživao. Njegova profesionalnost, briga za suradnike i razumijevanje za njihove teškoće slika su koja nažalost u ovim našim vremenima sve više nestaje u sve nemilosrdnijoj borbi za svakojake pozicije. I dok je bio teško bolestan i operiran u SAD kada mu je život visio o koncu, on je svladao najtežu bolest zahvaljujući svojoj energiji koja je dolazila iz njegove želje za stvaranjem, spoznajom i jasnim ciljevima koje je imao. To je ona Perišinova crta čvrstine i odlučnosti koju je ponio iz svoga rodnog kraja kao Dalmatinac koji je uvijek imao svoj, prepoznatljivi stil života, predavanja i pisanja. Po tome je on postao legenda među studentima, osvježenje i za mnoge nadahnuće u inače prilično teškoj i hladnoj materiji ekonomije kao znanosti. Njegov je stil uvijek bio razigran, protkan motivima i primjerima iz medicine, grčke mitologije, basni i bajki pa do običnih narodnih izreka. U tome je bila njegova veličina kao profesora i pedagoga.

Posljednja knjiga "Hrvatska u svjetskom vrtlogu", koju je napisao i objavio 2006.g. kada je imao već 81 godinu, govori o jednom nemirnom i stvaralačkom duhu. Ta knjiga je od naslova pa do sadržaja izuzetno aktualna i ona je nezaobilazna za sve one koji pokušavaju proniknuti u srž naših problema tražeći rješenja i odgovore na izazove koji su među nama i pred nama. U knjizi "Hrvatska u svjetskom vrtlogu" koju je promovirao na našem fakultetu 2006.g. predviđajući svjetsku financijsku krizu, on upozorava i poručuje: "Pitanje je, nismo li se i mi približili kraju i ovog našeg "velebnog" sustava koji je stvorio Enron, Bechtel, Parmalat i mnoštvo sličnih pijavica i omogućio pojedincima da žive u sjaju bogatstva, dok se istovremeno povećavaju socijalne razlike, a na velikom dijelu našeg planeta odrasli i djeca umiru i životare u krajnjoj bijedi. A naš se iverak vrti kao zvrk u svjetskom gospodarskom ludilu i to pun samozadovoljstva. Nismo li postali novi fabulozni narcis? Moglo bi se postaviti pitanje – prisjećamo li se uopće Heraklitove sentence pantha rei (sve teče, sve se mijenja). Po svemu sudeći ta znamenita izreka kao da je nepoznata jer se kod nas narcisoidnost nije nimalo promijenila ni nakon uništavajuće privatizacije, uništenja hrvatske industrije i stvorene ogromne nezaposlenosti. Štoviše pljačka je nastavljena stjecanjem ogromnog bogatstva pojedinaca pri čemu se ogromni novčani kapital sklanjao na šifrirane račune skrivene u inozemnim off shore azilima... Tržište kapitala nije ništa drugo do kockarnica na koju se mogu upustiti samo bogataši i to samo malim dijelom kapitala kojim raspolažu čuvajući veći dio u nerizičnom blagu... Kladenje, a to je i igra na burzi koja se sada naveliko propagira, uvećava broj ovisnika, kao i droga, a da je rezultat, osim za one dobro izvježbane insajdere, uvijek negativan".

Akademik Ivo Perišin dao je neprocjenjiv doprinos razvoju Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i ekonomske, a posebno financijske znanosti u Hrvatskoj.

Prof. dr. sc. Ivan Lovrinović